

KEMIJSKA PRETRAGA MOKRAĆE

PRETRAGA MOKRAĆE

□ FIZIKALNE PRETRAGE

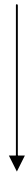
□ KEMIJSKE PRETRAGE

□ MIKROSKOPSKI PREGLED MOKRAĆNOG
SEDIMENTA

1. DOKAZIVANJE INDIKANA U MOKRAĆI

- INDIKAN = zajedničko ime za
INDOKSILSUMPORNU i
INDOKSILGLUKURONSKU KISELINU

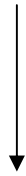
u crijevu: TRIPTOFAN

DEKARBOKsilacija (bakterije)

INDOKAL i SKATOL

u crijevu: TRIPTOFAN

DEKARBOKsilacija

INDOKAL i SKATOL (biogeni amini)

u crijevu: TRIPTOFAN

DEKARBOKSILACIJA

INDOKAL i SKATOL (biogeni amini)

izlučivanje fecesom

u crijevu: TRIPTOFAN

DEKARBOKSILACIJA

INDOKAL i SKATOL (biogeni amini)

izlučivanje fecesom

resorpcija

jetra: INDOL

u crijevu: TRIPTOFAN

DEKARBOKSILACIJA

INDOL i SKATOL (biogeni amini)

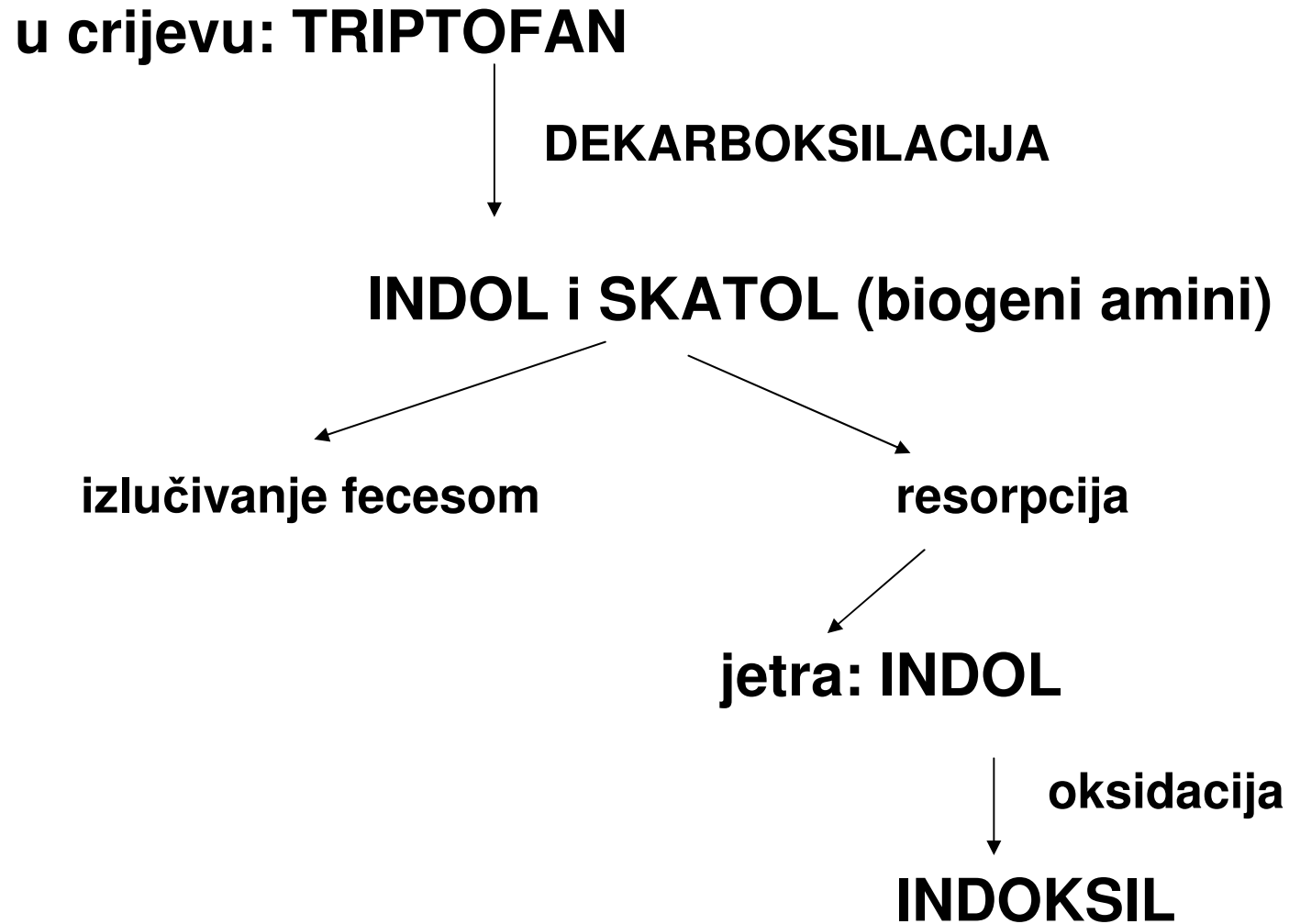
izlučivanje fecesom

resorpcija

jetra: INDOL

oksidacija

INDOKSIL

u crijevu: TRIPTOFAN

DEKARBOKSILACIJA

INDOKAL i SKATOL (biogeni amini)

izlučivanje fecesom

resorpcija

jetra: INDOL

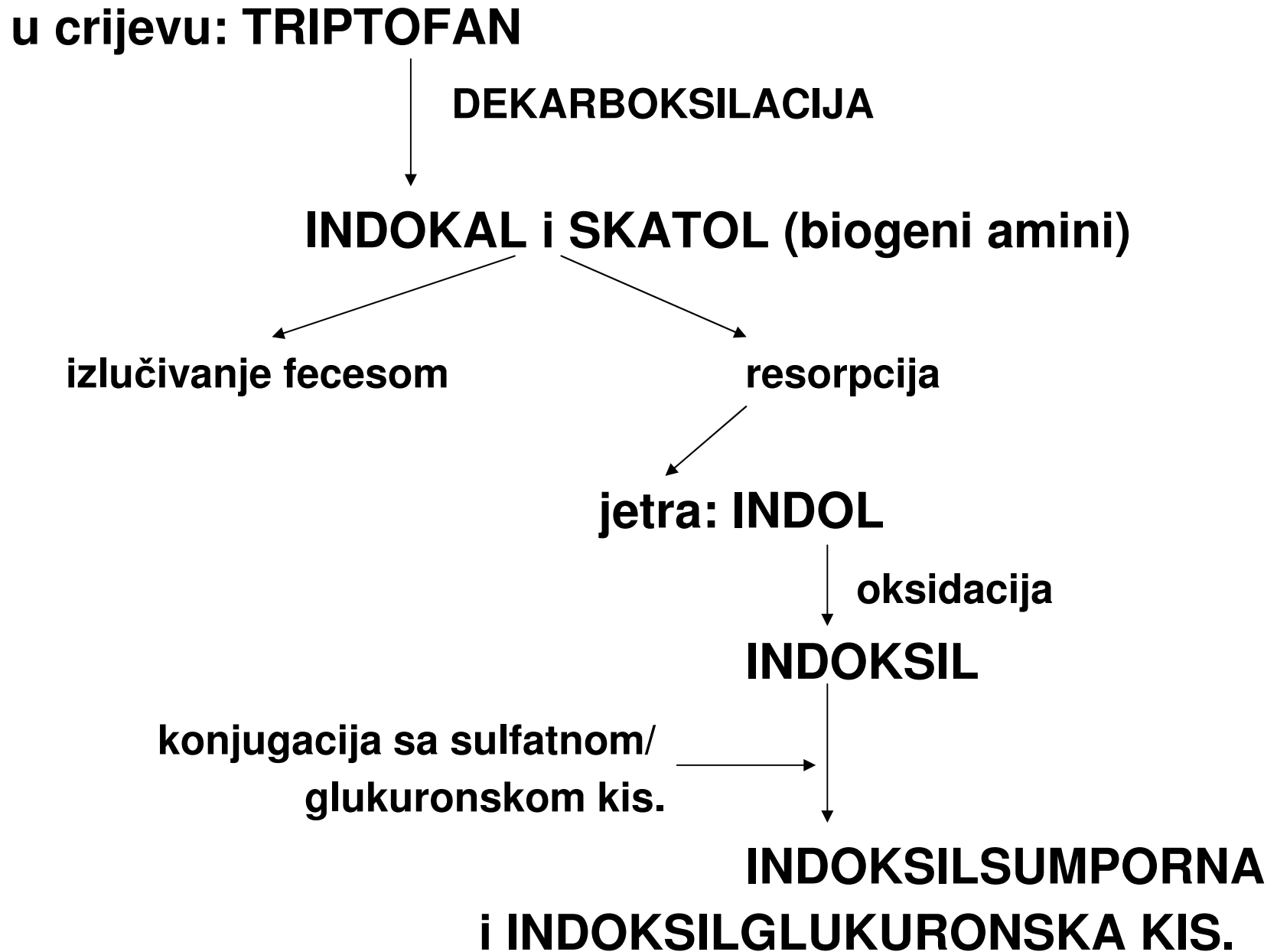
oksidacija

INDOKSIL

**konjugacija sa sulfatnom/
glukuronskom kis.**

INDOKSILSUMPORNA

i INDOKSILGLUKURONSKA KIS.

u crijevu: TRIPTOFAN

DEKARBOKSILACIJA

INDOKAL i SKATOL (biogeni amini)

izlučivanje fecesom

resorpcija

jetra: INDOL

oksidacija

INDOKSIL

**konjugacija sa sulfatnom/
glukuronskom kis.**

**INDOKSILSUMPORNA
i INDOKSILGLUKURONSKA KIS.**

izlučivanje BUBREZIMA

DOKAZIVANJE
INDIKANA U
MOKRAĆI

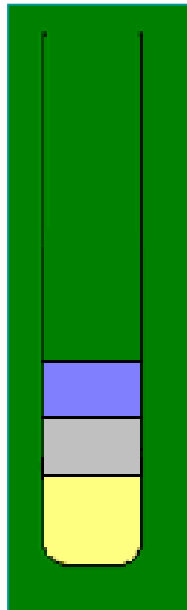
□ **Princip reakcije:**

**ESTERI INDOKSILA sa kiselinom SAPONIFICIRAJU
a indoksil sa OKSIDIRA u INDIGO i ekstrahira
pomoću KLOOROFORMA**

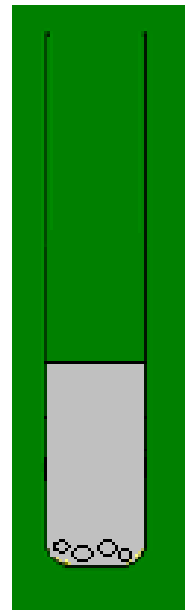
➤ **Pribor i kemikalije:**

- **UZORAK MOKRAĆE**
- **TEHNIČKA HCl**
- **KLOOROFORM**
- **epruveta, pipete, čep**

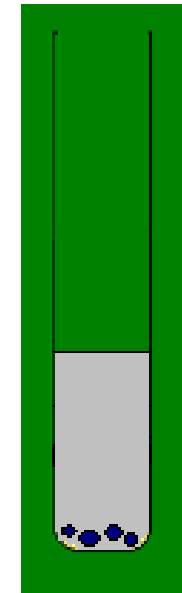
DOKAZIVANJE
INDIKANA U
MOKRAĆI

začepi i
promućkaj

stoji 5-10 min.

mokraća
HCl
kloroform

+ reakcija:
INDIGOPLAVO
obojeni kloroform

DOKAZIVANJE
INDIKANA U
MOKRAĆI

□ INDIKAN - fiziološki u malim konc.

➤ u većim konc. kod:

TRULEŽNIH,
GNOJNIH PROCESA,
OPSTIPACIJE

→ INTENZITET BOJE – od **SVIJETLOPLAVE** do
TAMNOPLAVE

→ rezultat kao: +, ++, +++

2. DOKAZ KRVNOG PIGMENTA U MOKRAĆI **PO KASTLE-MEYER-u**

- u mokraći zdravih ž.
NE nalazimo ni
ERITROCITE ni
HEMOGLOBIN
- **HEMATURIJA –**
izlučivanje krvi mokraćom
- **HEMOGLOBINURIJA -**
izlučivanje hemoglobina
mokraćom

DOKAZ KRVNOG
PIGMENTA U
MOKRAĆI
PO KASTLE-
MEYER-u

- **Princip reakcije:**

HEMOGLOBIN i njegovi derivati imaju **PSEUDOPEROKSIDATIVNO** djelovanje (za razliku od **PRAVIH PEROKSIDAZA – TERMOLABILNE**)

= u prisutnosti peroksida oksidiraju razne polifenole i aromatske amine

- pseudoperoksidativno djelovanje hemoglobina **NE uništava povišena T**

→ zato prije pokusa **PROKUHATI MOKRAĆU** – da se **ISKLJUČI DJELOVANJE PRAVIH PEROKSIDAZA**

**DOKAZ KRVNOG
PIGMENTA U
MOKRAĆI
PO KASTLE-
MEYER-u**

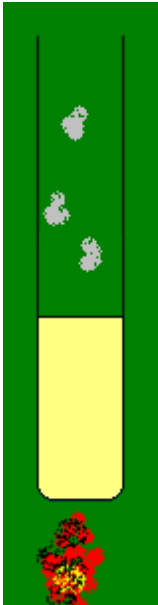
➤ **Pribor i kemikalije:**

- **UZORAK MOKRAĆE**
- **otopina FENOLFTALINA**
- **KONCENTRIRANA OCTENA KISELINA**
- **otopina H₂O₂**
- **stalak, epruvete, kapaljke, plamenik**

DOKAZ KRVNOG
PIGMENTA U
MOKRAĆI
PO KASTLE-
MEYER-u

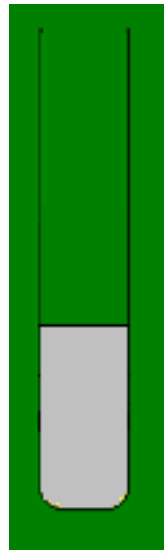
1. E

2 prsta mokraće
3 kapi octene k.

PROKUHATI
OHLADITI

2.E

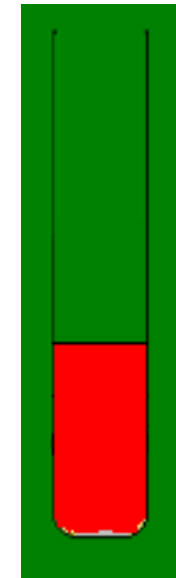

1 prst FENOLFTALINA
1 prst H₂O₂

MORA BITI BEZBOJNO!

dodati
5 kapi iz E1

(zakiseljene,
prokuhane
i ohlađene mokraće)

+
RUŽIČASTO
do CRVENO

3. DOKAZ BJELANČEVINA U MOKRAĆI

□ PROTEINURIJA = nalaz bjelančevina u mokraći

➤ FIZIOLOŠKI samo!!:

□ POSLIJE TEŠKOG FIZIČKOG RADA

□ U GRAVIDITETU

→ pojava u drugim slučajevima PATOLOŠKA !!

DOKAZ
BJELANČEVINA U
MOKRAĆI

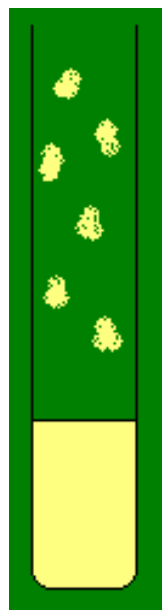
➤ **dokaz bjelančevina u mokraći:**

- **KVALITATIVNO**
- **KVANTITATIVNO**

➤ **na vježbama: KVALITATIVNO – 3 metode:**

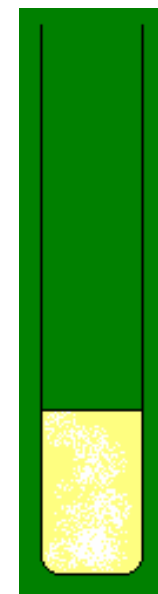
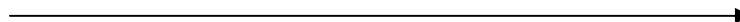
1. **sa 20 % SULFOSALICILNOM KISELINOM**
2. **po HELLER-u (sa konc HNO_3)**
3. **TALOŽENJEM SUBLIMATOM**

1. DOKAZ BJELANČEVINA U MOKRAĆI sa 20 % SULFOSALICILNOM KISELINOM

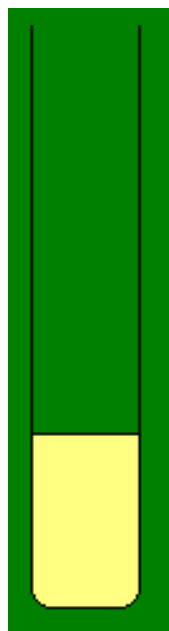
2 prsta mokraće

kapati 20% sulfosalicilnu
kiselinu (do 10 kapi)

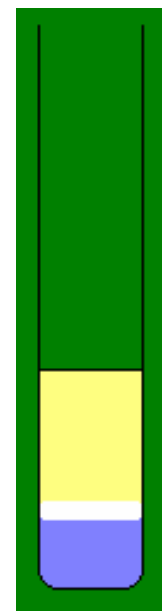
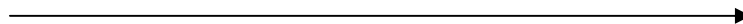
+
bijelo замуćenje
ili bijeli talog

2. DOKAZ BJELANČEVINA U MOKRAĆI po HELLER-u

2 prsta mokraće

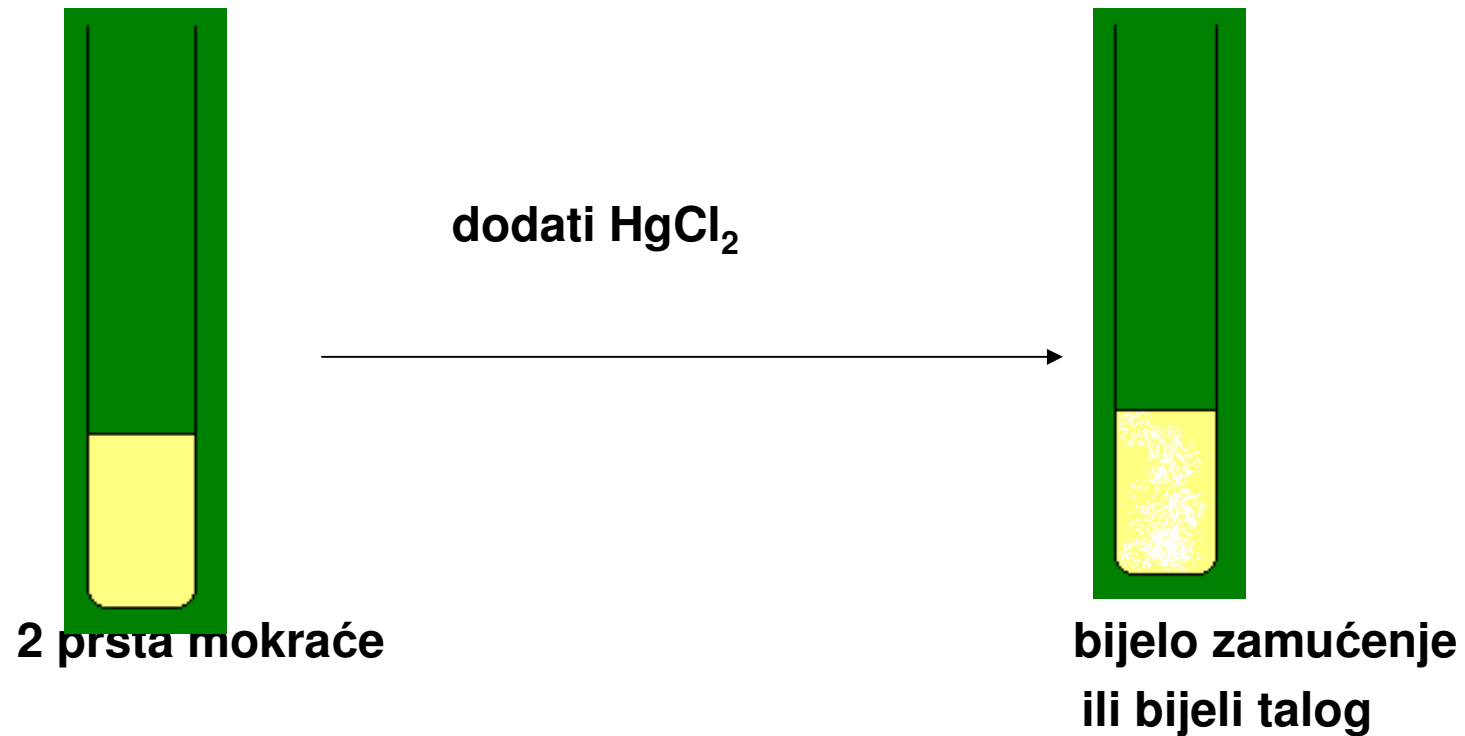
naslojiti HNO_3

+

bijeli prsten

3. DOKAZ BJELANČEVINA U MOKRAĆI TALOŽENJEM SUBLIMATOM

- bjelančevine se u ovoj reakciji ponašaju kao SLABE KISELINE → sa kationima teških metala (Hg, Fe, Cu) stvaraju u vodi NETOPIVE SOLI

4. DOKAZ KETONSKIH TIJELA U MOKRAĆI

FIZIOLOŠKI – NE nalazimo u mokraći

→ pojava u PATOLOŠKIM STANJIMA:

KETOZA, DIJABETES, dugotrajno GLADOVANJE

➤ **podrazumijevamo:**

- ACETOCTENU KISELINU

- β – HIDROKSIMASLAČNU KISELINU

- ACETON

KETONURIJA = pojava ketonskih tijela u mokraći

DOKAZ
KETONSKIH
TIJELA U
MOKRAĆI

princip reakcije:

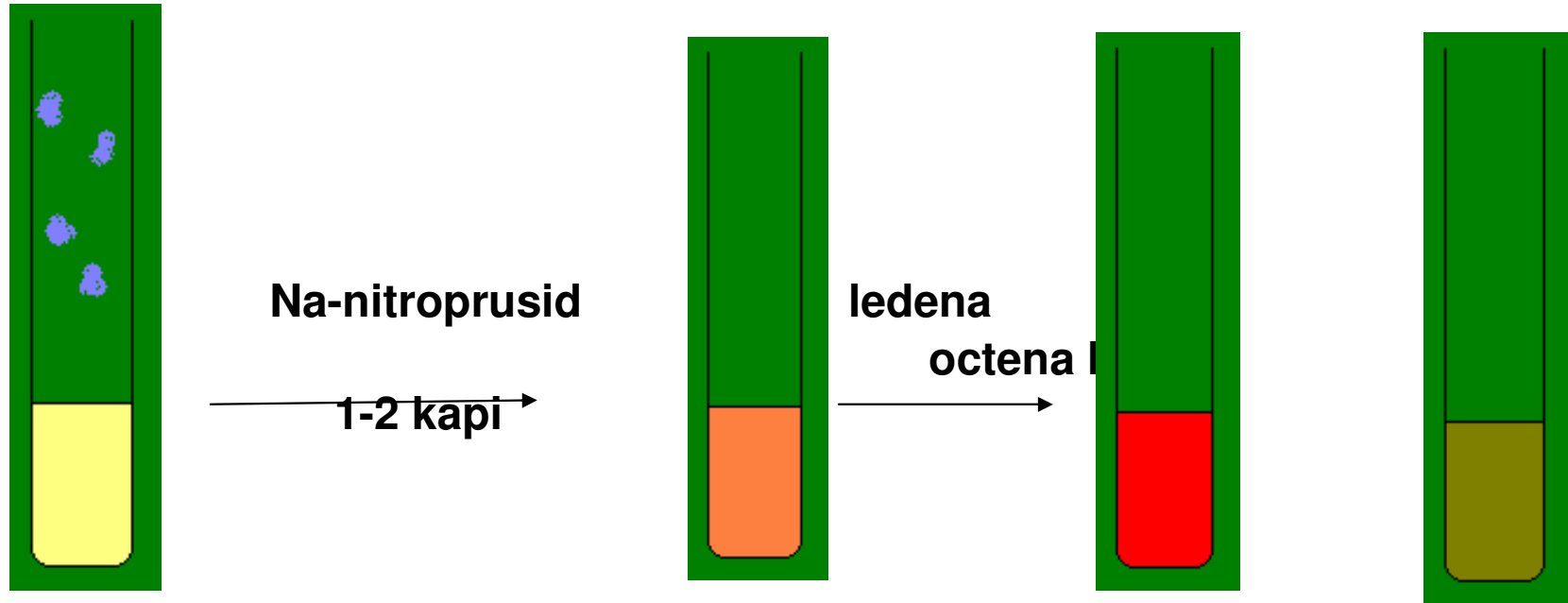
- NATRIJEV NITROPRUSID sa ACETOCTENOM KISELINOM u ALKALNOJ sredini → daje spoj **CRVENE** ili **LJUBIČASTE** boje

☐ Pribor i kemikalije:

- UZORAK MOKRAĆE
- NaOH
- Na-NITROPRUSID
- LEDENA OCTENA KISELINA
- stalak s epruvetama

DOKAZ KETONSKIH TIJELA
U MOKRAĆI

mokraća
NaOH
(par kapi)

CRVENA BOJA

od KETONSKIH tijela
i od KREATIN FOSFATA – FIZIOLOŠKI!

+
int. **CRVENA**

-
**ŽUĆKASTO
ZELENKASTA**

ODMAH – gubi se stajanjem!

5. DOKAZ ŠEĆERA U MOKRAĆI

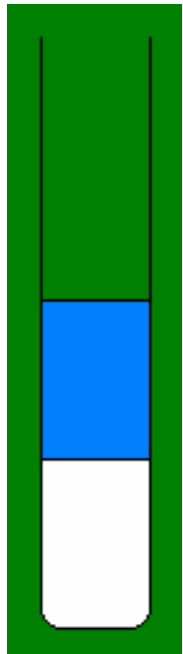
- ❑ kod zdravih ž. NE nalazimo GLUKOZU u mokraći,
ali **PREKOMJERNO UZIMANJE ŠEĆERA** može
uzrokovati pojavu G. u mokraći
= **ALIMENTARNA GLIKOZURIJA**

- ❑ ponekad – i drugi šećeri:
  - ❑ LAKTOZA – u LAKTACIJI
  - ❑ FRUKTOZA – kod DIJABETESA i kod ž. koje su se najele
voća

DOKAZ ŠEĆERA U MOKRAĆI FEHLINGOVA REAKCIJA

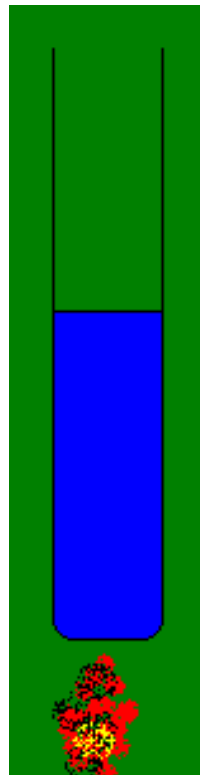
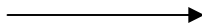
- **PRINCIP** reakcije:
  - redukcija KUPRI-KALIJ NATRIJ TARTARATA, uz izlučivanje žutog KUPROHIDROKSIDA, koji spontano prelazi u crveni KUPROOKSID
- Pribor i kemikalije:
  - UZORAK MOKRAĆE
  - FEHLING I i FEHLING II
  - stalak s epruvetama
  - plamenik

DOKAZ ŠEĆERA U
MOKRAĆI
FEHLINGOVA
REAKCIJA

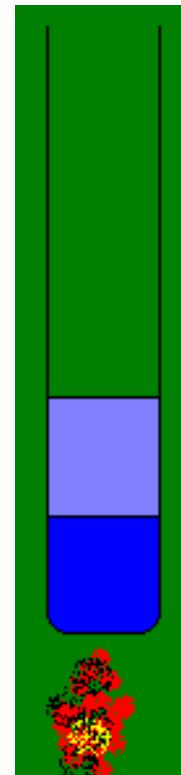
• **POSTUPAK:**

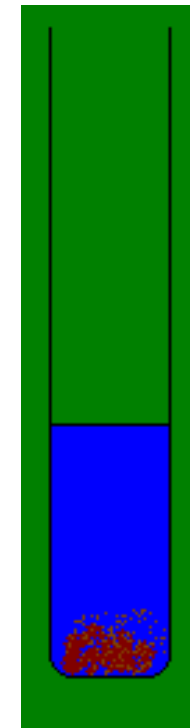
FEHLING I
+ FEHLING II

(plava boja)
PROKUHATI
OHLADITI
= FEHLINGOV REAGENS

FEHLINGOV REAGENS
+ ISPITIVANA OT.
PROKUHATI

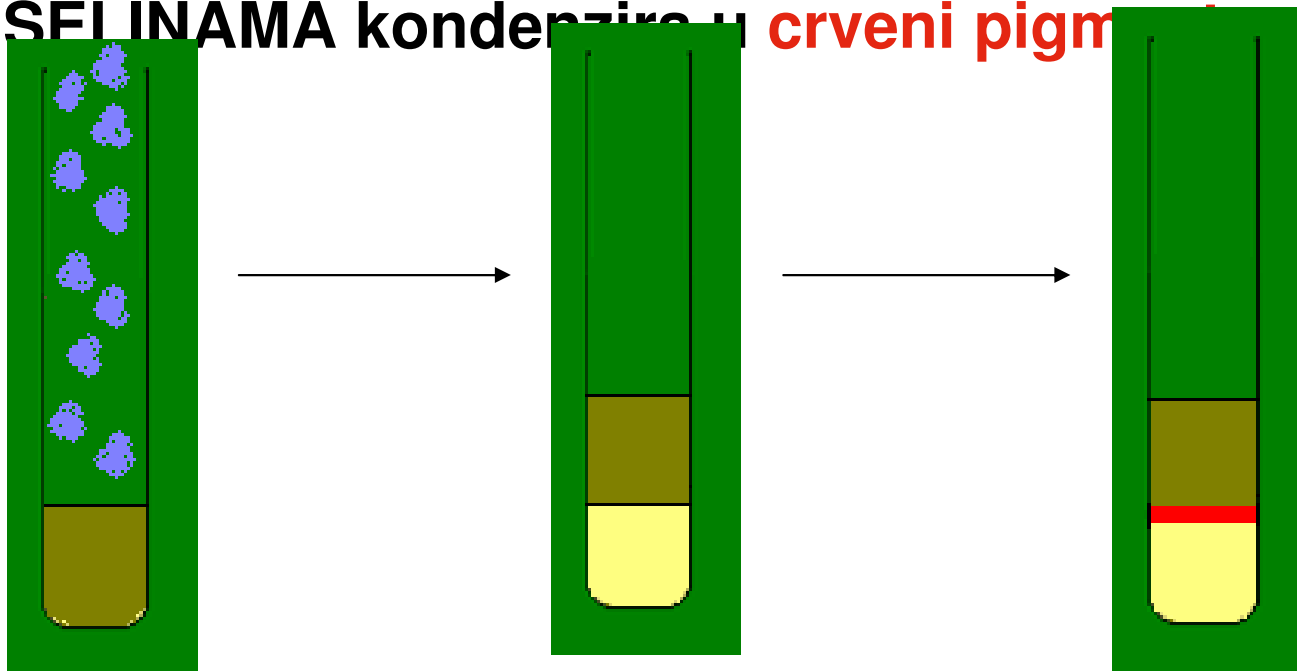

+ REAKCIJA
ŽUTOSMEĐI
TALOG

6. DOKAZ ŽUČNIH KISELINA PO PETTENKOFERU

- PRINCIP:** djelovanjem H_2SO_4 sa SAHAROZOM nastaje

OKSIMETILFURFUROL, koji se sa ŽUČNIM KISELINAMA kondenzira u crveni pigment

MOKRAĆA
+ 10 kapi 10% SAHAROZE
promućkati

H_2SO_4 – naslojiti!

DOKAZ ŽUČNIH BOJA PO GMELINU

- PRINCIP:** bilirubin se oksidira s nitratnom kiselinom u zoni gdje se ona dodiruje sa ispitivanom tekućinom i stvara raznobojne derivate (obojene PRSTENOVE):

